

Med ånd og hånd

Det er nogen gange verden bliver meget større, når man møder andre mennesker. Det var lige nøjagtig det der skete, da jeg i fredags kørte til Nibe for at handle, og pludselig mødte min gamle studiekammerat, Signe Ravnåsen og hendes mand Sigbjørn Ravnåsen, fra Norge, som jeg ikke har set siden studietiden på universitetet, i 1992. Ved at invitere dem med hjem forstod jeg pludselig, hvor spændende en organisation de har viet pensionistlivet til. Nemlig Haugeinstituttet i Kristiansand. Men hvad er Haugeinstituttet? Og hvad er dets mission?

Hele instituttets arbejde er centreret om et udsædvanligt menneskes liv, og de spor det har efterladt. Nordmanden Hans Nielsen Hauge (1771-1824). Han blev født ud af en kristen bondeslægt på Tune i Østfold. Om søndagen gik familien i kirke og allerede som barn og ung læste Hauge i biblen og anden kristen litteratur, hvor især Pontoppidans katekismus-forklaring fik stor betydning for hans syn på kristendommen. Af kammeraterne blev Hauge snart opfattet som en indadvendt grubler, der tidligt tog fat på at forstå livets store spørgsmål. Hvad der også prægede Hauge var de pietistiske strømninger, som berørte landet koblet med en rastløshed i store dele af samfundet. Et samfund som på denne tid, især bestod af bønder på landet og små håndværks- og handelsbedrifter i byerne, der udgjorde et mindre borgerskab. En konstellation som efterhånden skabte klassekonflikter. Det var i dette spændingsfelt, Hauge begyndte at virke. Mest kendt er han nok som lægmandsprædikant, der gik flere tusind kilometer rundt i Norge og også i Danmark for at forkynde, ofte strikkende på sokker og vanter, mens han gik, hvilke han gav til fattige. Hauge var dog ikke optaget af en kristen tro, som et indvendigt anliggende, alene. At have et ståsted i den kristne tro, måtte også få konsekvenser for et menneskes livsførelse. Huges forkyndelse skabte en åndelig frigørelse for mange mennesker. Ofte appellerede han bondesønner til at tage ind til byerne og starte handelsvirksomheder der, eller flytte til steder med bedre muligheder for at skabe bæredygtige virksomheder med muligheder for vækst. Hauge var endvidere meget bevidst om kvinder og mænds ligestilling. Det var altid vigtigt at få det rette menneske til at løse en opgave. Han opfordrede mænd til husarbejde og kvinder til at arbejde uden for hjemmet. En kønsrollefordeling, som ellers havde været utænkelig på denne tid. Det afstedkom, at flere kvinder etablerede sig som forfattere andre som socialarbejdere, ligesom kvinder over hele landet indledte arbejdet med at skabe missionsforeninger. Konsekvensen var en åndelig og mental frigørelse, og en skabertrang, som ellers havde været uset i det traditionsbundne Norge. Hele bevægelsen af haugianere menes utvivlsomt at have haft stor betydning for etableringen af et selvstændigt Norge. Sikkert er det dog, at bevægelsen var landsdækkende og dyrkede både åndelige og merkantile interesser, som menes at have fremmet enkeltmenneskers univers fra lokalt perspektiv til nationalt udblik. Hauge var ikke direkte med til at forme Norges grundlov i 1814 ved Eidsvoll-forsamlingen. Men tre repræsentanter fra haugianerne var folkevalgte repræsentanter, og beviste dermed deres samfundsengagement, som en vigtig del af deres virke. Ud over sit virke som lægmandsprædikant, som for øvrigt kostede Hauge ti års fængsel, for at prædike uden teologisk eksamen, etablerede Hauge ca.

30 virksomheder rundt omkring i Norge, i perioden 1800-1804, som blev ledet af hans venner, herunder et skibsrederi med mange både i Bergen. Han tilså bedrifterne når han rejste rundt som prædikant.

Hvorfor kan det være interessant at drive et institut anno 2015, som alene beskæftiger sig med Hauges tankeunivers? Jo, også i vor tid er der en søgen efter åndelige værdier ligesom erhvervslivet stadig efterspørger innovation og fremdrift i et globalt perspektiv. Ikke kun i Norge, men overalt i verden. Hauges etiske principper er især centreret omkring fællesskab & samhandel, anerkendelse & ligeværd, profit & forvaltning samt samfundsansvar. Disse principper holder centeret kurser i, og ønsker at være et ressourcecenter og en aktør rettet mod etisk tænkning og praksis i moderne erhvervsliv og organisationsliv. Stedet ledes af Sigbjørn Ravnåsen, som efter mange år som skoleleder i Telemark, fik en plads i Stortinget for Kristelig Folkeparti, men nu anvender sine organisatoriske erfaringer i arbejdet med Haugeinstituttet, og har skrevet bogen "Ånd og hånd - Hans Nielsen Hauges etikk for liv og virke", som er oversat til flere sprog. Dernæst holder både han og hustruen foredrag både indenlands og udenlands for at formidle de værdier, som Hauge påpegede, som uvurderlige for et samfund i indre og ydre vækst. Tak, til to ildsjæle, for at åbne mine øjne for en ny verden i Kristiansand - og i resten af verden!

CV

Maria Stensgård Poulsen er lektor i gymnasieskolen. Cand. mag. i kunsthistorie og dansk, Aarhus Universitet. Censor på lærer- og pædagoguddannelsen. Skribent ved North Art Magazine. Gift og mor til tre børn.